

**UTAJÄRVI, MAASELÄN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA,
EHDOTUSVAIHEEN VASTINERAPORTTI
KAAVAN LAATIJAN VASTAUS SAATUUN PALAUTTEeseen**

Projekti **Maaselän tuulivoimapuiston osayleiskaava**
Projekti nro **1510081682**
Asiakirjatyyppe **Vastineraportti, ehdotusvaihe**
Päivämäärä **12.11.2025**
Laatija **Henna Leppänen, Laura Puikkonen, Antti Rissanen**

**KOOSTE SAAPUNEESTA PALAUTTEESTA JA NIIHIN LAADITUT
VASTAUKSET**

1.	Lausunnot	2
1.1	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	2
1.2	Pohjois-Pohjanmaan liitto	2
1.3	Luonnonvarakeskus	5
1.4	Ilmatieteen laitos	7
1.5	Oulun museo- ja tiedekeskus, arkeologia	8
1.6	Oulun museo- ja tiedekeskus, rakennettu kulttuuriympäristö	9
1.7	Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos	9
1.8	Telia Finland Oy	9
1.9	Fingrid Oyj	9
1.10	Suomen Erillisverkot Oy	9
1.11	Puolustusvoimat, 3. logistiikkarykmentti	9
1.12	Oulun seudun sähkö	10
2.	Muistutukset	11
2.1	Muistutus 1	11

1. LAUSUNNOT

1.1 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Lausunto 3.2.2025	Vastine
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa Maaselän tuulivoimaosayleiskaavaehdotuksesta, eikä näin ollen ole tarvetta antaa erillistä lausuntoa.	Merkitään tiedoksi.

1.2 Pohjois-Pohjanmaan liitto

Lausunto 31.10.2025	Vastine
Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut osayleiskaavoituksen 1. viranomaisneuvotteluun 14.8.2024 ja 2. viranomaisneuvotteluun 4.6.2025. Maaselän tuulivoimapuisto on maakuntakaavan näkökulmasta ei-seudullinen tuulivoimahanke, sillä alueelle toteutettaisiin enintään seitsemän voimaa, ja Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakavoissa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen raja on 10 tai useampia voimaloita. Maakuntakaava muodostaa kuitenkin keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan suunnittelussa huomioon. Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on luonteeltaan yleispiirteisin alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelujen perusteella. Maakuntakaavan joustavuuden takia kuntakaavaratkaisu voi riittävillä selvityksillä perustellen erota maakuntakaavassa osoitetuista, erityisominaisuutta kuvaavista tv-alueiden rajauksista. Hankekohtaiset maakuntakaavaa tarkemmat selvitykset, ympäristövaikutusten arviointi (YVA), mukaan lukien yhteisvaikutusten arviointi ovat ratkaisevina tekijöinä tässä arvioinnissa. Käytännössä osa kuntakaavassa esitetyistä tuulivoimaloista voi sijoittua maakuntakaavan tv-alueen ulkopuolelle, mikäli eroavaisuus on yksityiskohtaisemmassa kaavassa perusteltu siinä laadituilla, maakuntakaavatasoa tarkemmilla selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla riskitiedossa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista. <u>Suunnittelualan suhde lainvoimaisiin maakuntakaavoihin</u>	

**UTAJÄRVI, MAASELÄN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA,
EHDOTUSVAIHEEN VASTINERAPORTTI
KAAVAN LAATIJAN VASTAUS SAATUUN PALAUTTEESEEN**

Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.

Maaselän alue on osoitettu 3. vaihemaakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueena tv-1 377 (Maaselkä). Kaavaselostuksessa on kuvattu kattavasti lainvoimaisissa vaihemaakuntakaavoissa suunnittelualueelle ja sen läheisyyteen osoitetut kaavamerkinnät ja suunnittelumääräykset sekä arvioitu näihin kohdistuvat vaikutukset.

Suunnittelualan suhde voimaan määrättyyn energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen käynnistettiin maakuntahallituksen päätöksellä lokakuussa 2021. Kaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoimakokonaisuutta, uusien tuulivoima-alueiden osoittamista ja sähkönsiirron kehittämistarpeita. Lisäksi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetaan valtioneuvoston 18.11.2021 päätöksen mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021), uuden luokittelun mukaiset pohjavesialueet (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus), vuosina 2019-2023 kartoitetut ja päivitetty perinnebiotoopit (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Metsähallitus), pitkän aikavälin kehittämisperiaatemarkintana kaasuputken yhteystarve sekä valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK 2024, VN 7.11.2024).

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava hyväksyttiin maakuntavaltuuston päätöksellä 27.5.2025 (§ 5) ja määrättiin voimaan maakuntahallituksen kokouksessa 18.8.2025 (§92). Maakuntakaavan hyväksymispäätöksestä on tehty muutoksenhakuaihana 15 kunnallisvalitusta hallinto-oikeuteen. Maakuntahallitus käsittelee valituksiin laaditun lausunnon liiteasiakirjoineen ennen sen toimittamista hallinto-oikeuteen (määräaika 15.12.2025).

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmistelun aikana tarkasteltiin myös lainvoimaisten 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen tuulivoimaloiden alueita ja niiden soveltuvuutta tuulivoimarakentamiseen nykyisten tuulivoimaa koskevien säädösten, suositusten ja valmistuneiden selvitysten näkökulmasta. Maaselän alueella säilyy 3. vaihemaakuntakaavan mukainen tuulivoimaloiden alue tv-1 377 ja Maaselän kaavaehdotuksessa osoitetut voimalat sijoittuvat kokonaan tälle alueelle. Maaselän tuulivoimapuiston suunnittelualan vaikutusalueelle osoitetaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa uusina merkintöinä uudet voimajohdot (400 kV) Pahkavaara-Utanen-Pyhänselkä 400 + 110 kV välille ja Petäjäskoski-Nuojuankankaan 400+110 kV välille. Vaikutusalueelle on osoitettu myös tuulivoimaloiden alueet tv-1 541 (Kumpumäki) ja tv-1 399 (Pontema). Ponteman sähköasema on osoitettu uutena energiahuollon alueena (en). Uudet kaavamerkinnät ja niiden suunnittelumääräykset on asianmu-

Tehdään tekniset tarkistukset hyväksymisvaiheen materiaaliin (kaavaselostus).

**UTAJÄRVI, MAASELÄN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA,
EHDOTUSVAIHEEN VASTINERAPORTTI
KAAVAN LAATIJAN VASTAUS SAATUUN PALAUTTEESEEN**

kaisesti esitetty kaavaselostuksessa yhdistelmäkartalla ja tekstissä. Teknisenä huomiona sivun 70 otsikko tulee vaihtaa Energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavaksi Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaa-kuntakaavan tilalle. Selostuksessa on myös asianmukaisesti huomioitu, että energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavassa kumotaan vanhentuneina aiemmissa vaihemaa-kuntakaavoissa osoitetut pääsähkijohdon yhteystarvemerkinnot Pahkavaara-Utanen 110 kV ja Maaselkä-Pälli 110 kV.

Energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavassa uudistettiin myös tuulivoimarakentamisen yleisiä suunnittelumääräyksiä ja ne tulivat voimaan maakuntahallituksen päätöksellä 18.8.2025 (§ 92). Nämä yleiset suunnittelumääräykset on esitetty Maaselän tuulivoimapuiston kaavaselostuksessa, mutta suunnittelualueen vaikutuksia ja alueen suhdetta voimaan määrittäyn energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavaan ei kuitenkaan ole arvioitu suhteessa näihin suunnittelumääräyksiin. Asia tulee korjata ja huomioida teknisenä muutoksena ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä ja samalla varmistuttava energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavan yleisten suunnittelumääräyksien toteutuminen. Tuulivoimarakentamisen yleiset suunnittelumääräykset ohjaavat myös pienempien, ei-seudullisten tuulivoima-alueiden suunnittelua.

Sähkönsiirto

Sähkönsiirron ratkaisut tuottavat merkittäviä vaikutuksia tuulivoimapuistojen ulkopuolelle. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää myönteisenä, että Maaselän tuulivoimapuiston sähkönsiirrossa voidaan hyödyntää alueen eteläpuolelle suunniteltua Pahkavaara-Utanen-Pyhänselkä voimajohtoa, länsipuolelle rakennettavaa Petäjäskoski-Nuojuankankaan 400+110 KV:n voimajohtoa tai yhteiskäyttövaihtoehtoja Tornikankaan ja Ponteman tuulivoimapuistojen sähköasemien kanssa, jonne liittyminen tapahtuisi maakaapelein. Kaavaselostuksen mukaan toteuttava sähkönsiirtoratkaisu varmistuu myöhemmin muiden tuulivoimahankkeiden aikataulujen täsmentyessä.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavaan uudistettiin tuulivoimarakentamisen yleisiä suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta: *"Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimama-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin. Suunnittelua on tehtävä yhteistyössä muiden energiantuotannon hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisten sekä kanta- ja alueverkkoyhtiöiden kanssa. Lisäksi on arvioitava sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa sekä maalla että merellä."*

Yhteenveto

Maaselän alueelle on 3. vaihemaa-kuntakaavassa osoitettu tuulivoimaloiden alue tv-1 377 (Maaselkä). Maaselän kaavaehdotuksessa osoitetut voimalat sijoittuvat kokonaan tälle alueelle. Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan Maaselän tuulivoimapuiston kaavoitusmenettelyn aikana laadittujen selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella voidaan varmistua siitä, että Maaselän kaavaehdotusratkaisu on maakuntakaavan mukainen.

Merkitään tiedoksi jatkosuunnittelua ajatellen.

Merkitään tiedoksi.

**UTAJÄRVI, MAASELÄN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA,
EHDOTUSVAIHEEN VASTINERAPORTTI**
KAAVAN LAATIJAN VASTAUS SAATUUN PALAUTTEESEEN

Energia- ja ilmastovaihekaavunkaavassa uudistettiin tuulivoimarakentamisen yleisiä suunnittelumääräyksiä ja ne tulivat voimaan maakuntahallituksen päätöksellä 18.8.2025 (§ 92). Nämä yleiset suunnittelumääräykset on esitetty Maaselän tuulivoimapuiston kaavaselostuksessa, mutta suunnittelun vaikutuksia ja alueen suhdetta voimaan määrättyyn energia- ja ilmastovaihekaavunkaavaan ei kuitenkaan ole arvioitu suhteessa näihin suunnittelumääräyksiin. Asia tulee korjata ja huomioida teknisenä muutoksena ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä.	
Maaselän tuulivoimapuiston kaavaehdotuksen asiakirjoissa on huomioitu Pohjois-Pohjanmaan liiton kaavaluonnoksesta antama lausunto sekä toisessa viranomaisneuvottelussa antamat kommentit kaavaehdotuksen suunnitteluun.	

1.3 Luonnonvarakeskus

Lausunto 31.10.2025	Vastine
Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan. Lausunnoissaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistolajeihin. Luonnonvarakeskuksen aiemmin antama lausunto on pääosin yhä ajantasainen. Luke näkee, että metsäpeuran osalta kaavaselvityksen vaikutusarviointi jää puutteelliseksi. Luke huomauttaa, että Suomen metsäpeurakannasta vain osa on pannaotettu. Hankealueella lajista on tehty luontoselvityksissä ja metsästäjien toimesta mahdollisia havaintoja. Tällöin on syytä arvioida kaavan merkitystä metsäpeuralle huolellisesti. Lisäksi tulee huomioida, että kaavalla voi olla yhteisvaikutuksia metsäpeuralle. Tässä on tärkeää tarkastella sitä, että ekologinen yhteys Suomenselän ja Kainuun välillä uhkaa häiriintyä tai jopa estyä, jos nykyinen tuulivoimarakentamisen kokonaisuus toteutuu. Selostuksessa todetaan, että koska suurpetohavainnot (Luksen kartta-aineisto) sijoittuvat hankealueen ulkopuolelle oletetaan lisääntymispaikkojenkin sijoittuvan kaava-alueen ulkopuolelle ja näin ollen arvioidaan, ettei kaavalla ole vaikutuksia suurpetojen lisääntymisalueille. Tältä osin Luke huomauttaa, että havaintoja kertyy sieltä, missä ihmiset liikkuvat. Sen vuoksi niiden perusteella ei voida arvioida lajien lisääntymis- ja levähdysalueiden sijainteja tai poissulkea niiden esiintymistä kaava-alueella. Havainnot ovat enemmän osviittaa antavaa tietoa siitä, että alueella esiintyy ainakin näitä lajeja. Kaavaselvityksessä todetaan, että hirvet karttavat rakentamisalueita, mutta palaavan alueelle takaisin rakentamistöiden vähennyttyä. Tätä vaikutusarviota ei perustella mitenkään, eikä se pohjaa mihinkään olemassa olevaan tutkimustietoon.	Metsäpeuraselvityksessä kaava-alueelle ja sen lähiympäristössä (< 5 km) on niukasti mahdollisia havaintoja metsäpeuroista. Viiden kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta ei sijaitse metsäpeuran varmistettuja vasonta- tai vasaanhoitoalueita, tai metsäpeuralle merkittäviä Natura2000-alueita. Potentiaaliset vasonta- ja kesäajan elinympäristöt selvitysalueella ovat pinta-alaltaan pieniä. Kahdella selvitysalueen suoalueella havaittiin peurojen jälkiä, ja Utajärven riistanhoitoyhdistyksen lausunnon mukaan paikalliset ovat havainneet alueella metsäpeuroja. Alueella saattaa kuitenkin liikkua myös poroja, sillä hankealue sijaitsee poronhoitoalueen etelärajan läheisyydessä. Poron ja metsäpeuran risteytymistä ja metsäpeuran leviämistä poronhoitoalueelle pyritään estämään. Metsäpeuran perimän turvaamistyö on pääosin Metsähallituksen vastuulla. Edellä mainituista syistä alue ei tulevaisuudessa-kaan voi toimia metsäpeurojen esiintymisalueen ydinalueena, eikä se sijaitse keskeisesti metsäpeuran elinalueiden verkostossa. Kaavasta on metsäpeuralle korkeintaan vähäisiä kielteisiä vaikutuksia. Vaikutukset voivat olla myös positiivisia, mikäli metsäpeurat ja porot välttelevät tuulivoima-aluetta ja siten risteytymisriski pienenee. Toisin kuin lausunnoissa todetaan, johtopäätös lisääntymis- ja levähdysalueiden sijoittumisesta perustuu Luksen kartta-aineiston tulkinnan lisäksi tehtyihin lumijälkilaskentoihin sekä riistakameraseurantaan. Alueelta tehtiin luontoselvityksien yhteydessä havaintoja ahmasta sekä ilveksestä mutta ei karhusta eikä sudesta. Alue on sijoittunut susireviireille vuosittain vaihdellen. LUKE:n avoimessa karttapalvelussa ei ole 10 x 10 ruutuaineiston suunnittelualueelta viimeiseen neljän kuukauden ajalta karhu-, ilves-, susi- tai ahmahavaintoja. Suurpedot liikkuvat tyypillisesti hyvin laajoilla alueilla, jolloin niillä on mahdollisuus väistää rakentamistoimenpiteistä aiheutuvia häiriöitä. Toisaalta alue on häiriövaikutteista jo nykyisellään huomattavan metsätalouden harjoittamisen vuoksi. Alueelta ei tehty ke-

**UTAJÄRVI, MAASELÄN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA,
EHDOTUSVAIHEEN VASTINERAPORTTI
KAAVAN LAATIJAN VASTAUS SAATUUN PALAUTTEESEEN**

Lisäksi Luken aiemmasta lausunnosta huolimatta metsäkanalintujen soittimia ei ole huomioitu voimaloiden sijainneissa. Lähimmät voimalat sijaitsevat selostuksen mukaan 200 m etäisyydellä soittimista. Olemassa olevan kirjallisuuden perusteella tällaiset etäisyydet eivät ole riittäviä.

Kokonaisuudessaan Luke näkee, että kaavaselvityksessä kaavan mahdollisia vaikutuksia tässä tarkasteltavaan lajistoon ei ole riittävästi arvioitu eikä tehdyt arviot perustu varovaisuusperiaatteeseen tai olemassa olevaan tieteelliseen kirjallisuuteen.

sän 2024 riistakameraseurannassa tai muissa luontoselvityksissä susihavaintoja. Näillä perusteilla kaavaratkaisun ei arvioida aiheuttavan merkittäviä kielteisiä vaikutuksia myöskään suden lisääntymis- tai levähdyspaikoille. Vaikutusten arviointi perustuu riittävällä tavalla tehtyihin selvityksiin ja näin ollen täyttää alueidenkäyttölain vaatimukset.

Tuulivoimaloiden ja niihin liittyvän tiestön ja sähkönsiirron verkoston rakentaminen luovat myös uusia elinympäristöjä, joita eläimet voivat hyödyntää. Rakentamisalueille ja niiden kupeeseen syntyy matalana pidettävää pensaikkoa ja heinikkoja, joista esimerkiksi hirvieläimet ja pienet nisäkkäät saavat ravintoa ja suojaa. Nämä lajit saattavat houkutella paikalle petoja, jotka voivat hyötyä lisääntyneestä saalispopulaatiosta ja vähentää näin petoihin kohdistuvia vaikutuksia (mm. Gable ym. 2023, Johnson-Bice ym. 2023, Pigeon ym. 2020 & Whittington ym. 2011).

Tuulivoimaloiden ei ole havaittu vaikuttavan hirvien tilankäyttöön (Berndt ym. 2021) tai laajassa mitta-kaavassa myöskään hirven metsästyksen vaan jälkimmäiseen vaikuttavia tekijöitä näyttäisivät sen sijaan olevan petojen tiheys ja alueen tiestö (Berg 2024). Muista hirvieläimistä myöskään isokauriiseen ei Tolvanen ym. (2023) yhteenvedon perusteella välttämättä kohdistu välttämisyvaikutusta vaan kriittisen elinympäristön saatavuus on häiriötä suurempi tilankäyttöä määrittävä tekijä (Walter ym. 2006). Erityisesti ennestään häiriövaikutteisissa ympäristöissä, kuten Maaselän alueen voimakkaasti metsätalouden muovaamassa elinympäristössä, eläimet voivat myös tottua häiriötekijöihin erämaisia alueita nopeammin (Helldin ym. 2012).

Havaitut teeren soittimet olivat pienimuotoisia eikä niiden arvioida olevan paikallisestikaan merkittäviä. Hankealueen ulkopuolelleselle alueelle sijoittuu laajasti teerelle soveltuvia soidinalueita (mm. suoalueet, järven jäät, turvetuotantoalueet). Vuonna 2024 havaitut teeren soittimet sijoittuivat pääosin hakkuille, jotka tulevat häviämään taimikon kasvaessa. Koillispuolen suoalueelle sijoittuvaan soittimeen voi muodostua lieviä häiriövaikutuksia, mutta teerillä on mahdollisuus siirtyä suoalueella, mikäli häiriövaikutusta syntyy lähimmästä voimalasta.

Berndt, Carolin & Ericsson, Göran & Neumann, Wiebke. (2021). MOOSE BEHAVIOUR IN RELATION TO OPERATING WIND TURBINES IN NORTHERN SWEDEN.

Berg, E. (2024). Wind of change: Wind power establishments correlate with changes in moose harvests in central Sweden and Norway (Master's Thesis). Uppsala University.

Gable, T. D., Johnson-Bice, S. M., Homkes, A. T., & Bump, J. K. (2023). Video observations of wolves hunting ungulates on linear features. Food Webs, 36, e00297.

Helldin, J. O., Jung, J., Neumann, W., Olsson, M., Skarin, A. N. N. A., & Widemo, F. (2012). The im-

**UTAJÄRVI, MAASELÄN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA,
EHDOTUSVAIHEEN VASTINERAPORTTI
KAAVAN LAATIJAN VASTAUS SAATUUN PALAUTTEeseen**

Luonnonvarakeskuksen aiemmin antama lausunto on pääosin yhä ajantasainen. Kokonaisuudessaan Luke näkee, että kaavaselostuksessa kaavan mahdollisia vaikutuksia tässä tarkasteltavaan lajistoon ei ole riittävästi arvioitu eikä tehdyt arviot perustu varovaisuusperiaatteeseen tai olemassa olevaan tieteelliseen kirjallisuuteen.	<i>pacts of wind power on terrestrial mammals. Swedish Environmental Protection Agency (Report 6510). Stockholm, Sweden.</i> <i>Johnson-Bice SM, Gable TD, Homkes AT, Windels SK, Bump JK, Bruggink JG. Logging, linear features, and human infrastructure shape the spatial dynamics of wolf predation on an ungulate neonate. Ecol Appl. 2023 Oct;33(7):e2911. doi: 10.1002/eap.2911. Epub 2023 Sep 13. PMID: 37602927.</i> <i>Pigeon, K.E., MacNearney, D., Hebblewhite, M. et al. The density of anthropogenic features explains seasonal and behaviour-based functional responses in selection of linear features by a social predator. Sci Rep 10, 11437 (2020). https://doi.org/10.1038/s41598-020-68151-7</i> <i>Tolvanen, A., Routavaara, H., Jokikokko, M., & Rana, P. (2023). How far are birds, bats, and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development?—A systematic review. Biological conservation, 288, 110382.</i> <i>Walter, W. D., Leslie, D. M., & Jenks, J. A. (2006). Response of Rocky Mountain elk (Cervus elaphus) to wind-power development. The American midland naturalist, 156(2), 363-375.</i> <i>Whittington, J. et al. Caribou encounters with wolves increase near roads and trails: A time-to-event approach. J. Appl. Ecol. 48, 1535–1542 (2011).</i> Alueidenkäyttölain mukaisesti kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Kaavan vaikutusten arviointi on toteutettu siten, että kaavan merkittävät ja olennaiset vaikutukset on mahdollista arvioida lain tarkoittamalla tavalla.
--	--

1.4 Ilmatieteen laitos

Lausunto 28.10.2025	Vastine
Kuten on lausuttu jo edellisessä lausunnossa 30.01.2025 (780/03.00.02/2024), laitoksen oman arvion mukaan voimaloiden uudet sijainnit ja korkeuden kasvu 10 metrillä eivät merkittävästi muuttaneet mallinnettuja haittavaikutuksia säätökamittauksiin ja tämä onkin huomioitu sivulla 143 kaavaselostuksessa, Näin ollen Ilmatieteen laitoksen lausunto pysyy samana kuin aiemmin, 11.8.2020.	Merkitään tiedoksi.

**UTAJÄRVI, MAASELÄN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA,
EHDOTUSVAIHEEN VASTINERAPORTTI
KAAVAN LAATIJAN VASTAUS SAATUUN PALAUTTEeseen**

1.5 Oulun museo- ja tiedekeskus, arkeologia

Lausunto 28.10.2025	Vastine
Maaselän tuulivoimapuistohankkeen suunnittelu on alun perin käynnistynyt vuonna 2015 ja Museo- ja tiedekeskus on lausunut tuulipuiston kaavasta sen eri vaiheissa, viimeksi 28.1.2025 vuodenvaihteessa 2024–2025 nähtävillä olleesta luonnoksesta. Kaava-ehdotuksessa kaavamääräystä ja merkintää on selkeytetty ja tarkennettu museon edellyttämällä tavalla. Selostuksen luvun 4. Lähtökohdat kohdassa 4.4.4 Muinaisjäännökset on asianmukaisesti kuvattu hankkeen yhteydessä tehdyt selvitykset, kaava-alueen ja lähiympäristön muinaisjäännöstilanne sekä arkeologiset kohteet muinaisjäännösrekisterin mukaisesti vuoden 2025 tilanteessa. Kiinteiden muinaisjäännösten ohella kuvan 4-12 kartassa on esitetty myös kaava-alueen ulkopuolella sijaitsevat mahdolliset muinaisjäännökset ja löytöpaikat. Näiden muinaisjäännösrekisterissä olevien kohderyhmien luonne on kuitenkin sellainen, että niitä ei yleensä merkitä tämäläisiin karttoihin ei niiden merkitsemistä myöskään edellytetä. Suunnittelualueen ympäristössä sijaitsevat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema- ja kulttuuriympäristöalueet sekä -kohteet on esitetty kuvassa 4-10. Kuvassa on otettu huomioon myös uudet valtakunnallisesti arvokkaat kohteet (VARK). Kaavan vaikutuksia käsittelevässä luvussa 10. kaavan vaikutukset kiinteisiin muinaisjäännöksiin käsitellään kohdassa 10.2. Muuttuvaa maankäyttöä ei muinaisjäännösten välittömään läheisyyteen osoiteta. Kohdassa tuodaan esille myös sähkönsiirto-reittien mahdollinen vaikutus arkeologiseen kulttuuriperintöön. Kaava-alueella tehtyjen arkeologisten inventointien lisäksi elokuussa 2025 on tiedossa oleville sähkönsiirtovaihtoehtoille (maakaapeli) tehty arkeologinen desktop-taustaselvitys (Utajärvi Maaselkä, sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi 2025, Maanala Oy). Selvityksen tulosten perusteella kaikki kolme vaihtoehtoista reittiä edellyttävät maastoinventointia, mikä myös todetaan selvityksessä samoin kuin kaavaselostuksessa. Selvitys antaa hyvät lähtötiedot maastoinventoinnille. Museo- ja tiedekeskuksella ei ole huomautettavaa Maaselän tuulivoimahankkeen osayleiskaavan ehdotuksesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Teknisenä huomiona museo kuitenkin tuo esille seuraavan. Selostuksen sivulla 3 on luettelo kaavan liitteistä: Liite 12 on Arkeologinen inventointi 15.12.2024 ja Liite 16 Sähkönsiirtolinjojen arkeologinen taustaselvitys 30.8.2025. Utajärven kunnan sivuilla olevan kuulutuksen kautta avautuvassa aineistossa on kuitenkin nähtävillä vuoden 2015 inventoinninraportti (liite 34) vuoden 2024 raportin sijasta.	Merkitään tiedoksi.

**UTAJÄRVI, MAASELÄN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA,
EHDOTUSVAIHEEN VASTINERAPORTTI
KAAVAN LAATIJAN VASTAUS SAATUUN PALAUTTEeseen**

1.6 Oulun museo- ja tiedekeskus, rakennettu kulttuuriympäristö

Lausunto 31.10.2025	Vastine
Osayleiskaavaehdotusta on täydennetty luvulla 10.2.6 jossa käsitellään haitallisten maisemallisten vaikutusten ehkäisemistä ja lieventämistä. Maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat yksittäiset rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on myös lisätty kartalle ja taulukkoon kohtaan 4.4.3. Oulun museo- ja tiedekeskus on lausunut kaavan luonnosvaiheesta 6.2.2025. Luonnosvaiheen lausunnossa museo on huomauttanut hankkeen haitallisista vaikutuksista erityisesti maakunnallisesti arvokkaan Sanginkylän kulttuurimaiseman arvoihin, joka sijaitsee n. 3 kilometrin päässä hankealueelta. Ehdotusvaiheessa kaava ei ole rakennettuun kulttuuriympäristöön ja maisemaan liittyvien seikkojen osalta olennaisesti muuttunut. Oulun museo- ja tiedekeskuksella ei ole enempää huomautettavaa asiaan liittyen.	Osayleiskaavan toteuttamisen merkittävimmät visuaaliset maisemavaikutukset kohdistuvat maakunnallisesti arvokkaaseen Sanginkylän kulttuurimaisemaan, ja tämä on otettu vaikutusten arvioinnissa huomioon. Merkitään tiedoksi.

1.7 Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos

Lausunto 10.10.2025	Vastine
Pelastusviranomainen on tutustunut asiakirjoihin ja toteaa, ettei hankkeen luonnosvaiheen aineistosta annettuun lausuntoon ole lisättävää. Pelastuslaitos antaa tarkemmat tuulivoimaloiden riskienhallintaan ja operatiivisiin toimintaedellytyksiin liittyvät lausunnot pyynnöstä rakennuslupavaiheessa.	Merkitään tiedoksi.

1.8 Telia Finland Oy

Lausunto 10.10.2025	Vastine
Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.	Merkitään tiedoksi.

1.9 Fingrid Oyj

Lausunto 30.10.2025	Vastine
Meillä ei ole lausuttavaa kaavaehdotuksesta. Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillisen risteämälausunto.	Merkitään tiedoksi.

1.10 Suomen Erillisverkot Oy

Lausunto 1.10.2025	Vastine
Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.	Merkitään tiedoksi.

1.11 Puolustusvoimat, 3. logistiikkarykmentti

Lausunto 6.10.2025	Vastine
Tuulivoima-alueen suunnittelussa on selvitettävä tuulivoimaloiden mahdolliset vaikutukset Puolustusvoimien toimintaan. Vaikutusten selvittämiseksi	Merkitään tiedoksi.

**UTAJÄRVI, MAASELÄN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA,
EHDOTUSVAIHEEN VASTINERAPORTTI
KAAVAN LAATIJAN VASTAUS SAATUUN PALAUTTEeseen**

hanketoimijan on pyydetty Pääesikunnalta lausunto tuulivoimahankkeen hyväksyttävyydestä. Tuulivoimahankkeella tulee olla Pääesikunnan hyväksyntä, ennen kuin tuulivoimaloiden rakennuslu-pien perusteena käytettävä kaava hyväksytään. Jos toteutettavien tuulivoimaloiden lukumäärä on suurempi, tuulivoimalat ovat yli 10 metriä korkeam-pia tai sijoittelu poikkeaa yli 100 metriä Pääesikun-nan hyväksyttävyyslausunnon mukaisista tiedoista, Pääesikunnalta on pyydetty uusi lausunto hank-keen hyväksyttävyydestä. Jos muutokset lukumää-rässä, korkeudessa tai sijainnissa ovat pienemmät kuin edellä on esitetty, muutoksista tulee välittää tieto Pääesikunnan operatiiviselle osastolle. Hankkeen kaavaselostuksessa ja osallistumis- ja ar-viointisuunnitelmassa on huomioitu vaikutukset Puolustusvoimien toimintaan, kuten tutkajärjestel-mät ja radioyhteydet. Hankkeen 23.9.2025 valmis-tuneen kaavaselostuksen mukaan Puolustusvoimat ei ole vastustanut hanketta vuonna 2019. Puolustusvoimat ei näe estettä hankkeelle.	
---	--

1.12 Oulun seudun sähkö

Lausunto 3.10.2025	Vastine
Oulun Seudun Sähkö Verkkopalvelut Oy kiittää mahdollisuudesta lausua Maaselän tuulivoimaosayleiskaavan ehdotuksesta. Kanna-tamme kaavan tavoitetta edistää uusiutuvan energian tuotannon, kulutuksen, siirron ja varas-toinnin kehittämistä alueella. <u>1. Sähköverkkoliitäntä ja nykyiset johdot</u> Pyydämme huomioimaan Oulun Seudun Sähkö Verkkopalvelut Oy:n alueella sijaitsevat nykyiset johdot tuulipuiston sähköverkkoliitännän suunnitte-lussa ja toteutuksessa. Lisäksi pyydämme ottamaan huomioon Utajärvi-Järvenpää Puolangantien varteen suunnitellun korvausinvestointihankkeen, jonka toteutus ajoittuu vuodelle 2026. Hankkeen suunnittelussa on pyritty varmistamaan, ettei toteutus ole ristiriidassa osayleiskaavan Sähkönsiirtovaihtoehto 1:n kanssa. <u>2. Mahdolliset muutokset nykyisiin johtoihin</u> Mahdolliset siirto- tai muutostyöt sekä niistä aiheu-tuvat kustannukset tulee selvittää erillisissä risteämäselvityksissä ennen toimenpiteisiin ryhty-mistä. Mikäli muutoksia edellytetään, ne voidaan toteuttaa laskutyönä Oulun Seudun Sähkö Verkkopalvelut Oy:n kanssa erikseen sovittavalla tavalla.	Lausunnossa esitetyt asiat huomioidaan jatkosuun-nittelussa. Merkitään tiedoksi.

2. MUISTUTUKSET

2.1 Muistutus 1

Muistutus 29.10.2025	Vastine
Kannanotto Utajärven Maaselän tuulivoimapuiston osayleiskaavaehdotukseen Vastustamme tuulipuiston rakentamista. Tuulipuisto on suunniteltu erämaiseen ympäristöön ja sen toteutuessaan aiheuttama maisemahaitta ja meluhaitta tuhoaisi alueen erämaisyyden kokonaan. Omistamme alueelta 75 ha kiinteistön, joka rajautuu tuulipuistolle suunniteltuun alueeseen. YVA-menettelyn aikaan kiinteistöllä harjoitettiin turvetuotantoa ja tuulipuiston toteuttamista tarkasteltiin vain turvetuotannon näkökulmasta. YVA-selostus ei vastaa nykytilannetta, koska turvetuotanto on sen jälkeen lopetettu, tuotantoalue on osittain ennallistettu ja kiinteistö on nyt meidän yksityisessä omistuksessa. Kiinteistöllämme on lomarakennus vain 300 metrin päässä tuulipuistoalueesta. Kiinteistömme on luontoarvoja kunnioittavassa virkistyskäytössä ja siellä sijaitsee kosteikko, jossa pesii metsähanhia (kaksi paria vuonna 2024) ja runsaasti muita vesi- ja kosteikkoalueiden lintuja. Alueella liikkuu säännöllisesti myös muun muassa saukkoja, ahmoja, susia ja ilveksiä. Teerien sointipaikka sijaitsee vain 150 metrin päässä tuulipuistoalueesta. Näistä kaikista on todisteina runsaasti riistakameroiden tallenteita. Matkalampi ja sen vieressä oleva luonnontilainen suo on myös merkittävä virkistyskohde. Alueella on todella runsaasti sammakoita ja mahdollisesti myös viitasammakoita. Tuulipuiston toteutuminen pilaisi alueen virkistyskäytön kokonaan ja aiheuttaisi todennäköisesti haittaa alueen eläimille ja linnustolle sekä romahduttaisi omistamamme kiinteistön arvon niin taloudellisessa mielessä, kuin myös mittaamattoman arvokkaiden virkistys- ja luontoarvojen kanalta.	Alueen nykytila on kuvattu osayleiskaavan selostuksessa. Yhteysviranomaisen on antanut lausuntonsa uuden YVA-menettelyn tarpeesta 23.2.2024 (POPELY/1343/2015, POPELY/3885/2015). Lausunnossa todetaan, että nykyisen hankkeen vaikutusarviointeja voidaan täydentää kaavamenettelyssä eikä uuden YVA-lain mukaisen menettelyn tarvetta ole. Kiinteistöllä oleva rakentaminen on tullut rakennusvalvonnan tietoon muistutuksen myötä kaavan ehdotusvaiheen nähtävillä olon jälkeen. Rakennusvalvonta on todennut muistutuksen saatuaan 6.11.2025 alueella kesällä 2025 tapahtuneen luvattoman rakentamistoimenpiteen, jonka hallinnollinen käsittely on aloitettu 10.11.2025. Alueella ei ole voimassa olevaa kaavaa, jossa rakennusoikeus olisi määritelty, eikä kyseessä ole olemassa oleva rakennuspaikka. Alueella ei ole määriteltyä rakennusoikeutta. Alueella sijaitsevia rakennuksia ei luokitella vapaa-ajan asuinkäyttöön tarkoitetuiksi rakennuksiksi, eivätkä niitä koske tuulivoimapuiston rakentamisesta aiheutuvat rajoitukset. Luontoselvityksessä turvetuotantoalue ja sinne muodostunut kosteikko on tunnistettu linnustoltaan arvokkaaksi suo- ja vesistöalueeksi. Tämän johdosta alueelle kohdistettiin mm. kartoituslaskentoja. Asia on huomioitu kaavan selvityksissä ja vaikutusarvioissa. Havaitut teerien soinit olivat pieni-muotoisia eikä niiden arvioida olevan paikallisesti-kaan merkittäviä. Suurpetojen ja muiden nisäkkäiden liikkumista alueella on selvitetty laajasti olemassa ja saatavilla olevien aineistojen, luontoselvitysten ja riistakameraseurannan avulla. Suurpedot hyödyntävät laajoja alueita, ja voivat siten väistää tuulivoimaloiden rakentamisesta aiheutuvaa häiriötä alueen metsätalouden nykytilassa aiheuttamaa häiriötä vastaanvasti. Tuulipuiston toteuttamisen merkittävät vaikutukset on selvitetty alueidenkäyttölain edellyttämällä tavalla. Muutoin merkitään tiedoksi.